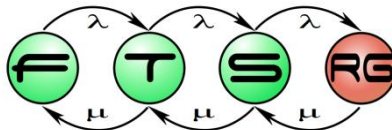

Szabályalapú üzleti logika, eseményfeldolgozás

Gönczy László
Bergmann Gábor

Tartalom

- Produkciós rendszerek alapfogalmai
- Üzleti szabályrendszerek
- Komplex események feldolgozása (CEP)
- Esettanulmányok

Produkcións rendszerek alapfogalmai

Szabály alapú működés

- Deklaratíván specifikált viselkedés
 - imperatív utasítássorozat helyett
 - „ha-akkor” szabályokkal
- Hol találkozunk szabály alapú viselkedéssel?
 - Tűzfal konfiguráció / routing tábla
 - MAKEFILE
 - Cron
 - Szakértő rendszerek (expert systems)
 - Diagnosztika, stb...
 - ...

Egy lehetséges kategorizálás

Szabály alapú (rule based) rendszerek

Következtető gépek
(inference engines)

Előre láncoló /
produkciós

Tiszta logikai

Üzleti
szabálymotor

Hátra láncoló

Prolog,
stb.

Tűzfal, stb.

Szabály alapú következtető gépek

- **„Tudásbázis”** (knowledge base)
 - **„Ténybázis”** (fact base) / munkamemória (WM)
 - Változatos felépítés
 - **„Szabálybázis”** (rule base)
 - Szabályok, amelyekkel új tudást lehet kapni
 - „Ha”: feltétel rész, precondition, bal oldal (LHS)
 - „Akkor”: következmény rész, postcondition, jobb oldal (RHS)
- **Végül egy következtető mechanizmus**
 - Előre vagy hátra láncoló
 - Előre láncoló: logikai következtetés vagy üzleti szabályok

Példák

- Szakértői rendszer (pl. orvosi)
 - „Ha egy szerv gyulladt, akkor fájdalmat okozhat”
 - „Ha egy szerv gyulladt és aszpirin van a vérben, csökken a gyulladás”
 - „Fáj a lábam, mi minden okozhatja?”
 - „Ha bevennék aszpirint, mi lenne a következménye?”
- Üzleti szabályok
 - „Ha az ügyfél sokat roamingol, ajánljunk más tarifát”
 - „Ha a járat egyik buszvezetője a többihez képest kiugróan kevés jegyet értékesít, küldjünk rá ellenőrt”

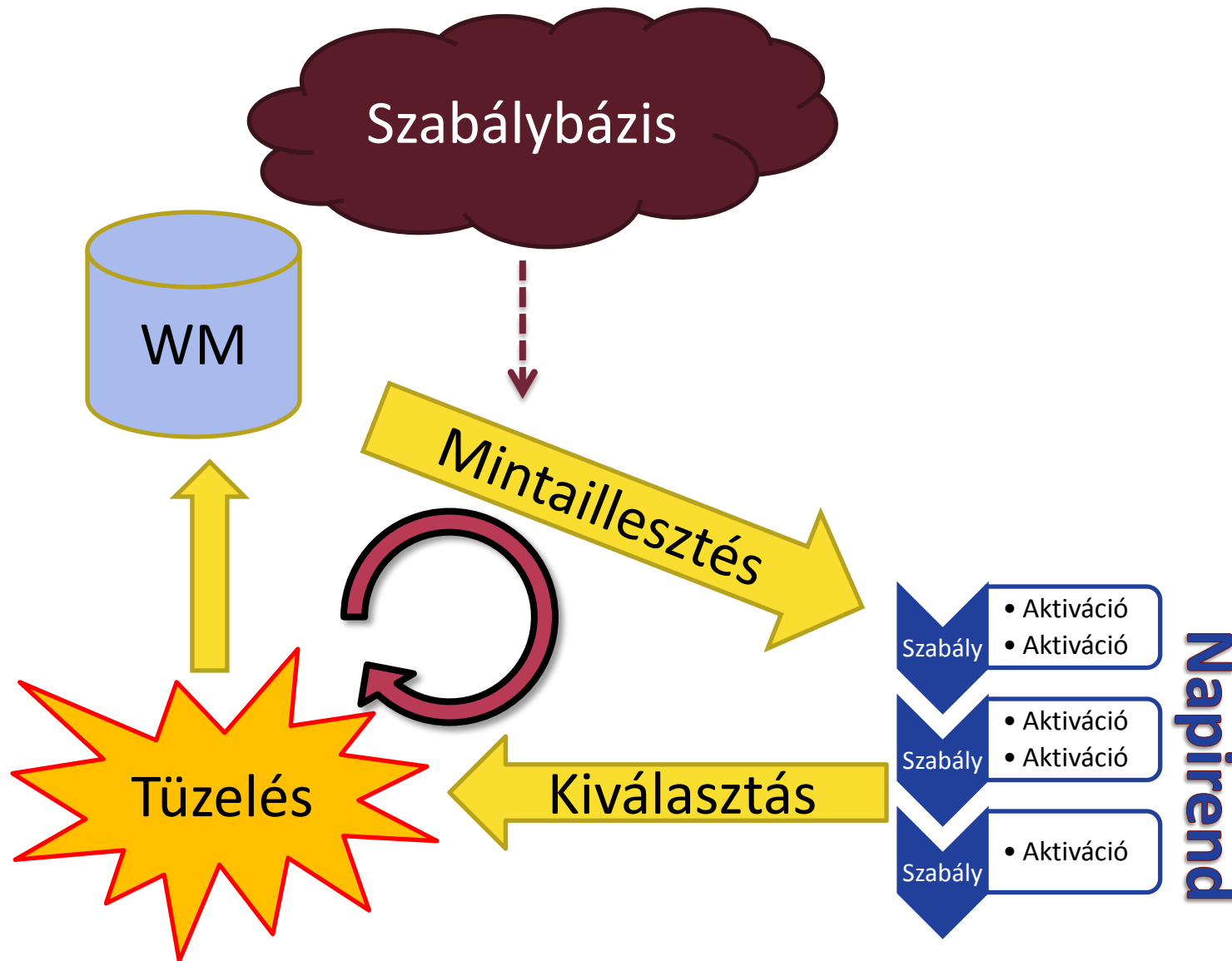
Következtetés

- **Előre** láncoló (induktív/*produkciós*, adatvezérelt)
 - A tényekből újabb tényeket képez (produkciós szabály)
 - Egy következmény teljesítheti egy szabály feltételrészét
 - Analógia: generatív nyelvtan, hatáselemzés
 - Ilyenek például a üzleti szabályrendszerek
 - Logikai következtetés (vs. üzleti szabály)
 - ha a feltétel érvénytelenné válik, a következmény is?
- **Hátra** láncoló (deduktív, igényvezérelt)
 - Egy cél-állítást próbál visszavezetni alaptényekre
 - Analógia: parser, diagnosztika
 - Ilyen például a *Prolog* és számos szakértői rendszer

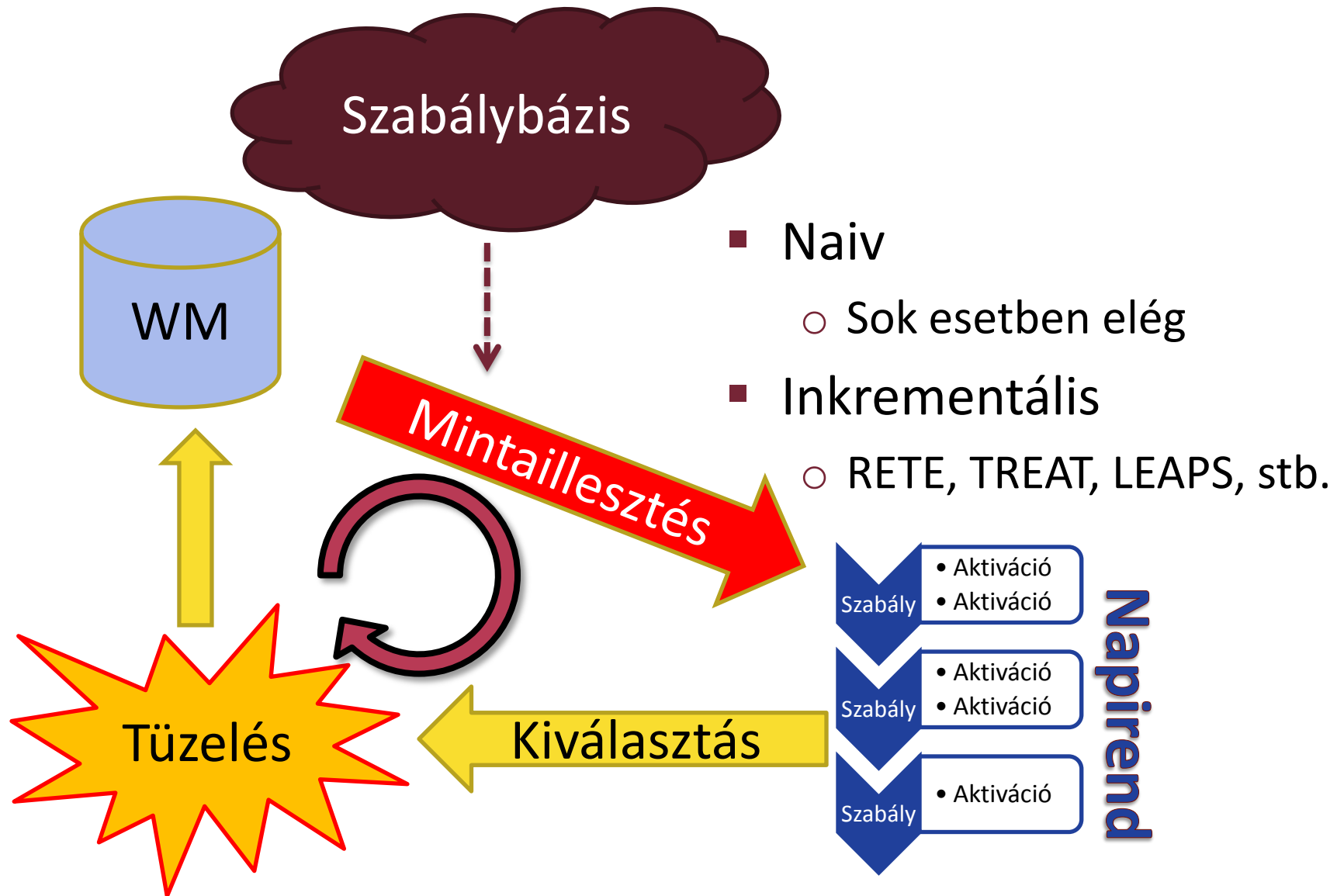
Produkciós rendszer fogalomtár

- Munkamemória (working memory, **WM**)
 - Folyamatosan változó ténybázis
- **Aktivált** (activated, triggered) produkciós szabály
 - Minden feltétele ki van elégítve, tüzelhet
- **Aktiváció**
 - Szabály LHS egy konkrét kielégítő behelyettesítése
 - „n-es” (tuple), minden lekötetlen változóhoz egy érték
- **Tüzelés** (firing)
 - Szabály konkrét végrehajtása egy adott aktivációra
- **Napirend** (agenda, conflict set)
 - Összes (tüzelésre váró) aktiváció

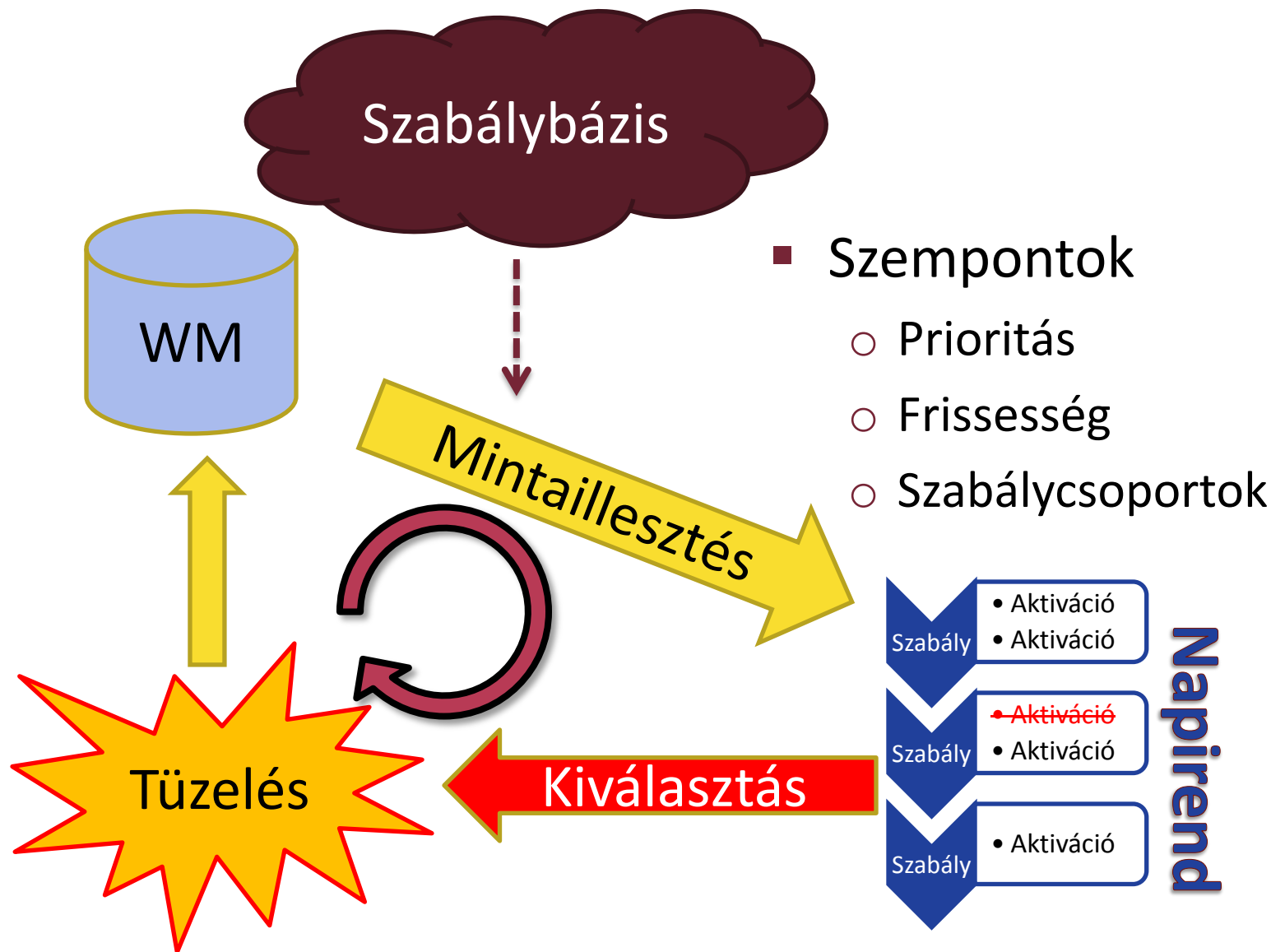
Egyszerű produkciós rendszer

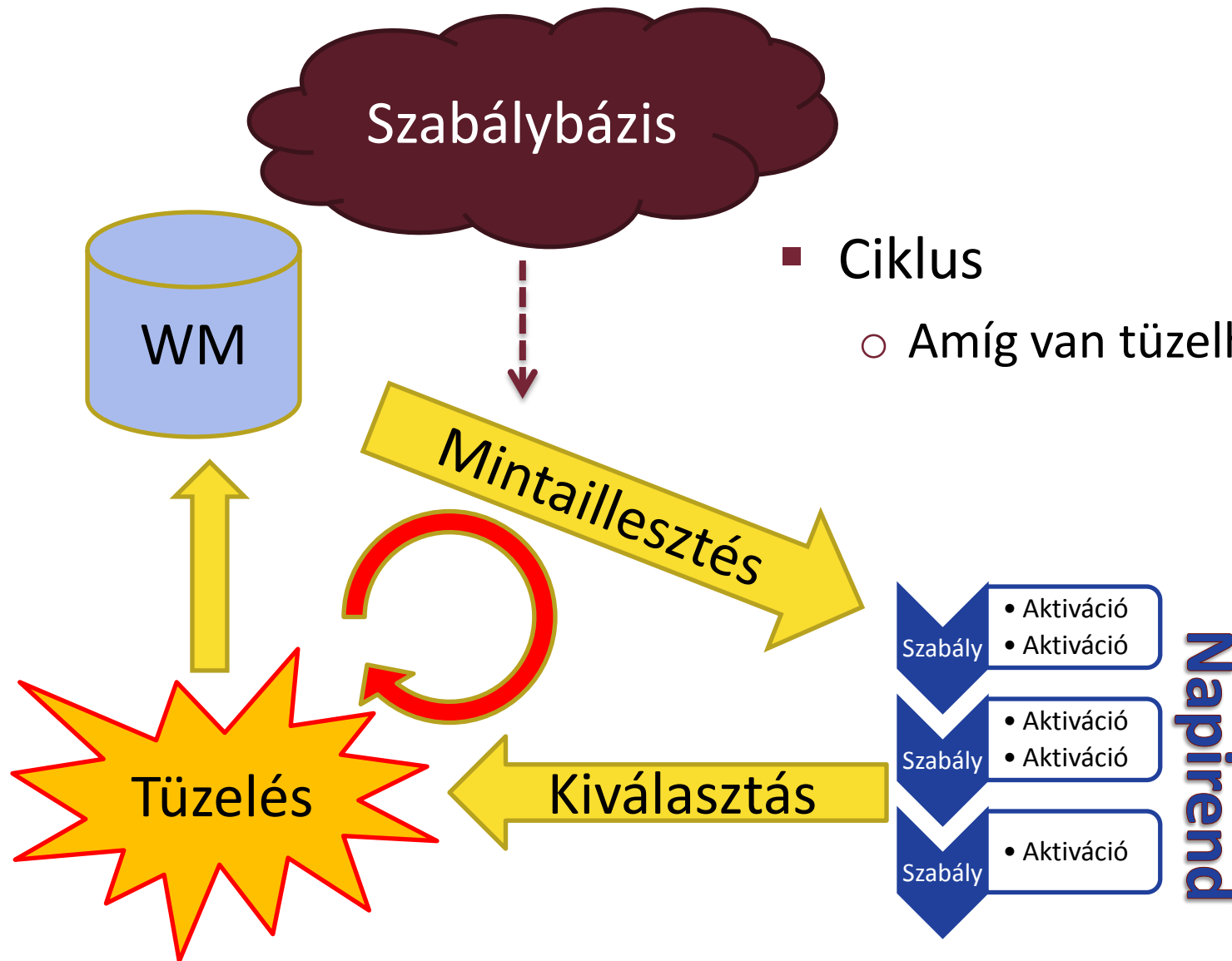
Egyszerű produkciós rendszer

Egyszerű produkciós rendszer

Egyszerű produkciós rendszer

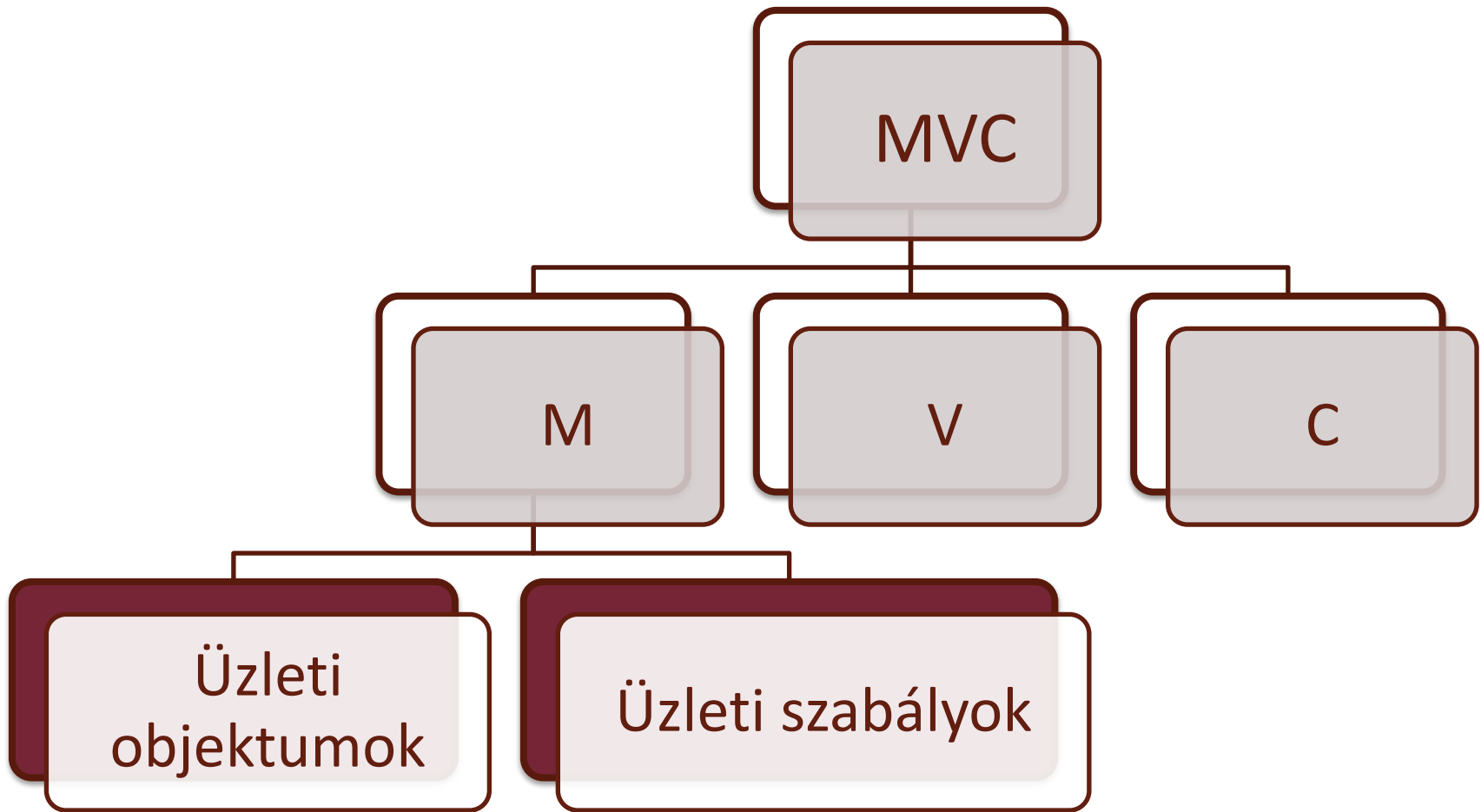
■ Ciklus

- Amíg van tüzelhető szabály

Üzleti szabályrendszerek

Business Rule Systems

- Szabály alapú üzleti logika

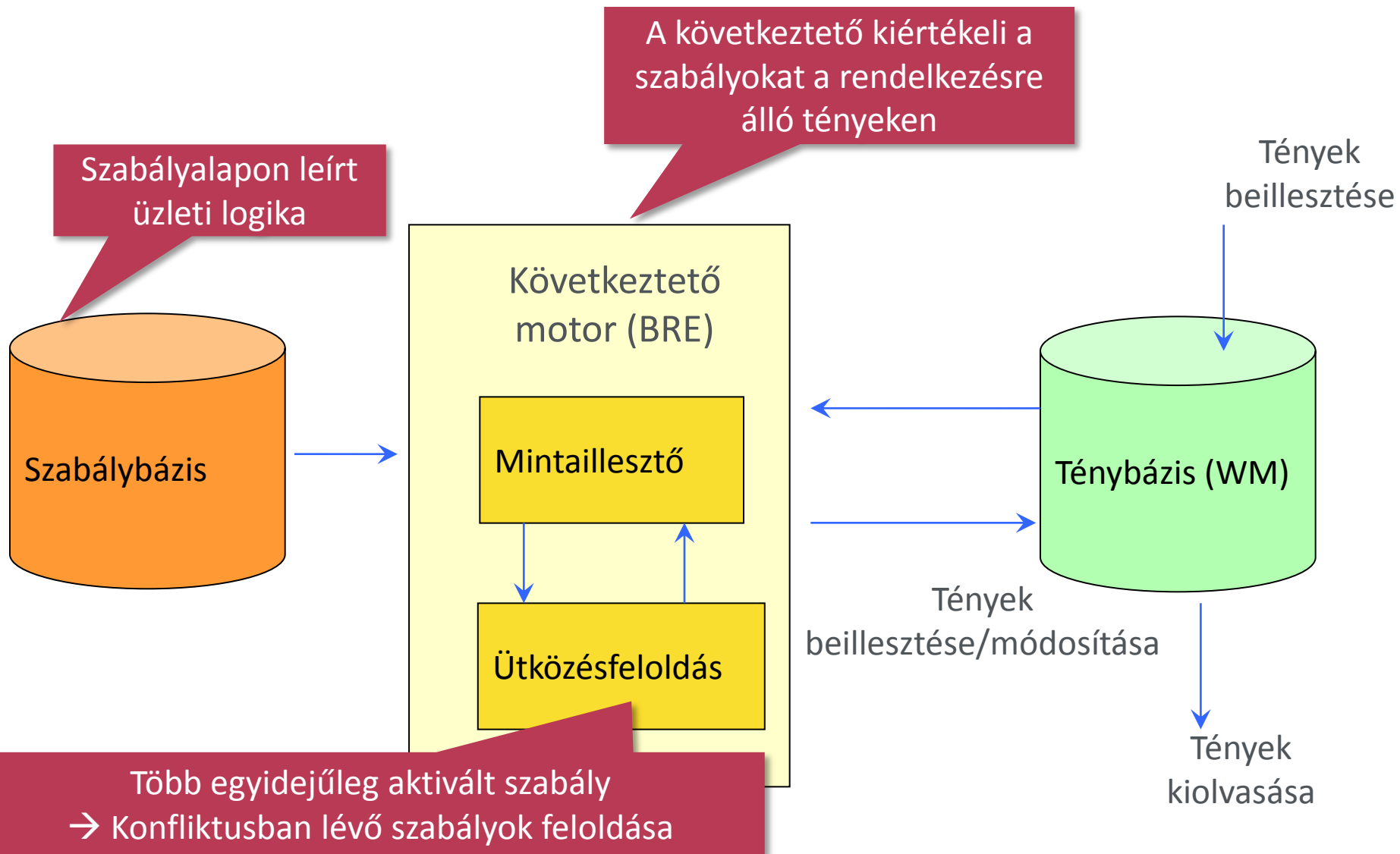
Üzleti szabályok

- **Üzleti logika** „kiszervezésére” végrehajtható modell
- **Üzleti objektumokat** figyelhet, manipulálhat
- Felépítése: ha $\rightarrow$ akkor
 - „ha az ügyfél 30 év alatti, emeljük 35%-al az ajánlatot”
 - „ha az ügyfél egyenlege 500Ft alá csökkent, értesítsük”
 - „ha más ügyfél korábban bejelentkezett már azonos lakcímre, nem adunk kedvezményt”
 - „ha a hallgatónak legalább húsz lezárt féléve van, nem szerzett aláírást diplomatervezésből és nem kapott köztársasági elnöki engedélyt, akkor megszüntetendő a jogviszonya, feltéve hogy ötéves képzésre jár és az ezt előíró jogszabály hatályba lépése óta kezdte tanulmányait”

Üzleti szabálymotor

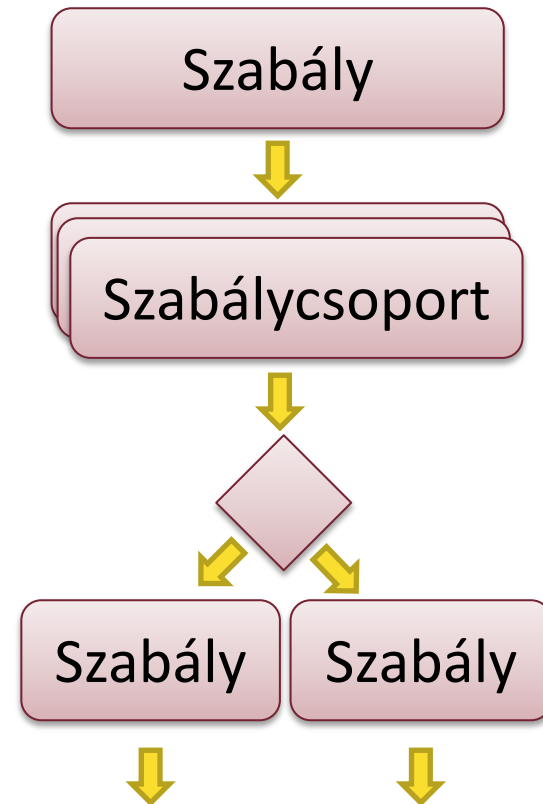
- Üzleti szabályok produkciós rendszer szemszögéből
 - „Tények” → üzleti objektumok
 - Kvázi produkciós szabályok, de RHS tetszőleges **akció**
 - Nem (feltétlen) logikai következtetés
 - Érvénytelenné váló feltétel, akció hatása mégis megmarad
 - Egy aktiváció többször is tüzelhet (pl. addig jár a korsó...)
- Üzleti szabálymotor (Business Rules Engine, **BRE**)
 - Üzleti szabályokat végrehajtó szoftver
 - Produkciós rendszer, a matematikai háttértől elvonatkoztatva, programozási platformként
 - Kapcsolat a külvilággal: WM, vagy akciók

Üzleti szabálmotor működése

BRE vezérlése

- Alapértelmezett: tüzelési ciklus
 - Amíg van még tüzelhető szabály
 - Vagy STOP szabályig
- Komplex rendszer: vezérlési folyamat
 - Pl. jBPM workflow
 - Kiválthatja a bemutatott ciklust
- Eseményvezéreltség is elképzelhető
 - „Alvó” szabályok
 - Külön utasítás nélkül

Egyszerű Drools szabályok

rule "We have an honest Politician"

salience 10

when

exists(Politician(honest == true))

then

insertLogical(new Hope());

end

rule "Hope Lives"

salience 10

when

exists(Hope())

then

System.out.println("Hurrah!!!
Democracy Lives");

end

rule "Hope is Dead"

when

not(Hope())

then

System.out.println("We are all
Doomed!!! Democracy is Dead");

end

rule "Corrupt the Honest"

when

politician : Politician(honest == true)

exists(Hope())

then

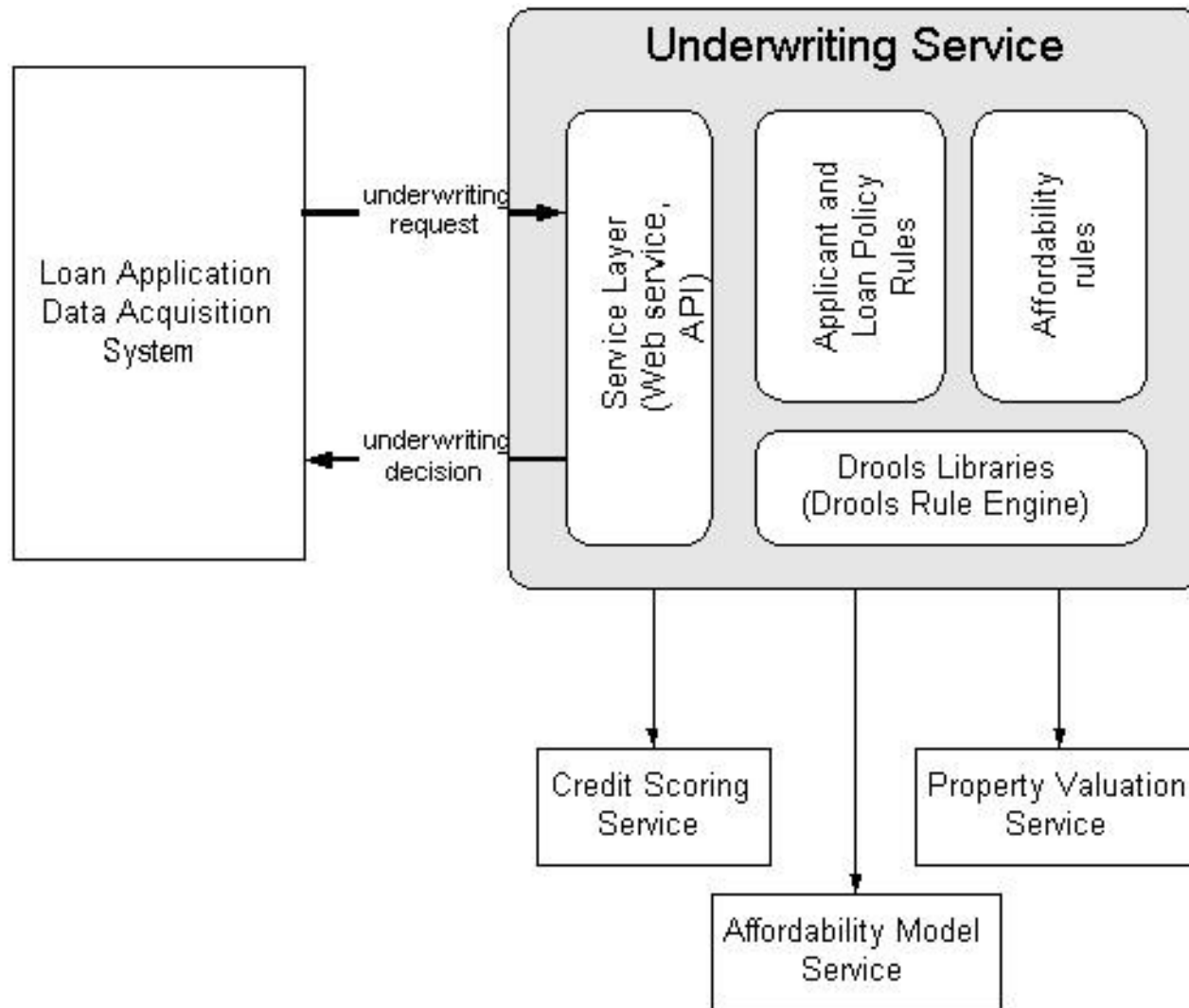
System.out.println("I'm an evil
corporation and I have corrupted " +
politician.getName());

modify(politician) {
setHonest(false)

}

end

Példa alkalmazás

<http://onjava.com/onjava/2007/01/17/building-enterprise-services-with-drools-rule-engine.html>

BRMS

- BRMS = **B**usiness **R**ule **M**anagement **S**ystem
- BRE + kapcsolódó szolgáltatások
- Számos termék
 - *G2, JBoss Rules (**Drools**), IBM ILOG (J)Rules, Blaze Advisor, MS BRE, TIBCO iProcess, stb.*

Microsoft®

■ Szabálytár

- Kereshető, automatizáltan módosítható
- Verziózás

■ Végrehajtó könyvtár (BRE) → végrehajtó szerver

■ Tool support

- IDE, webes felület
- Template lehetőség, döntési tábla
- Magasabb granularitású szabályok
- Tesztelési támogatás, gyors próba
- Üzleti szótár építése meglévő adatokból

Szabály alapú üzleti logika előnyei

- Dedikált szabálytár → karbantarthatóság
 - Üzleti logika könnyebben módosítható
 - Pont ez **változhat** leggyakrabban: új rendeletek, stb.
- **Redundancia elkerülése**
 - Ugyanaz az üzleti logika sok modulban megjelenhet
- Jó esetben az **üzleti döntéshozók** is tudják olvasni
 - Sőt, akár írni is: természetes nyelvi verbalizáció, spreadsheet alapú szabálygenerálás
- Hatékony végrehajtás (inkrementális mintaillesztés)
- Cserélhető körülötte az architektúra
- Eszköztámogatás

Szabály alapú üzleti logika hátrányai

- Sorrendiség körülményesebb
 - V.ö. imperatív programnyelvekkel
 - Megoldás: integráció workflow motorral (ld. Drools) ?
- Univerzális absztrakciós nehézségek
 - Túl elvont nyelv → bizonyos feladatokra alkalmatlan
 - Nem elég elvont → nem is egyszerűbb, mint a Java
 - „Szivárgás” (law of leaky abstractions)
- Alkalmazási tapasztalatok nem mindig pozitívak

Felhasználási területek - példák

- Biztosítók, bankok
 - Kalkulációk kiemelése
 - Szabályok következetes kikényszerítése
 - Ügyek elbírálásának támogatása
- E-Kormányzat
 - Regisztráció kiértékelése
 - Adó, járulékszámítás
- Logisztika
 - Szállítmányozási döntések támogatása

Példa szabálydefinícióra:Drools döntési tábla

■ Döntési tábla – forrás: spreadsheet

○ Sok hasonló szabály

- „ha <30 éves és legalább 2 éve ügyfél, kapjon 25%-ot”
- „ha 31-49 éves és legalább 3 éve ügyfél, kapjon 17%-ot”
- ...

○ Eltérő paraméterek (feltételek, akció részei)

- Akár kifejezés, pl. >30

○ Üzleti döntéshozó által meghatározandó

B	C	D	E	F	G	H
1						
2	RuleSet	org.acme.insurance.base				
3	import	import org.acme.insurance.base.Approve, import org.acme.insurance.base.Driver				
4	Package	org.acme.insurance.base				
5						
6	RuleTable Old Driver					
7	CONDITION		RULEFLOW-GROUP	NO-LOOP	ACTION	ACTION
8	\$driver: Driver					
9	licenceYears	priorClaims			insert(new Approve("\$param"));	System.out.println("Spa
10	Persons age	Prior Claims			Inserting approval	Log
11	d guy	30	1	risk assessment	Safe and mature	Old driver Approved
12						
13						
14						
15						
16						

Kitekintés: komplex eseményfeldolgozás (CEP)

Kihívások

- Sok információforrás
 - „Szenzorok”
 - Felhasználói lépések szekvenciái
 - Logok
 - Külső szolgáltatások
- Sok esemény
 - Pl. ~százas nagyságrendű servermetrika, százas nagyságrendű server
- Sok „érdektelen” esemény közt néhány minta
- Párhuzamos, online adatfeldolgozás szükséges
 - Hagyományos adatbázis alapú módszerek lassúak lehetnek
 - Egyszerre nem fér el minden esemény egy feldolgozóegység memóriájában
- Feladat: események feldolgozása és korrelációja
 - Kis késleltetéssel
 - Aszinkron módon
- Kérdés: mit figyeljünk?

CEP alapelvek

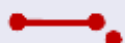
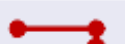
- „Komplex esemény”
 - Több elemi esemény összekapcsolása
- Tulajdonságok
 - Időzítések figyelembevétele (pl. csúszóablak)
 - Aszinkron működés
 - Oksági kapcsolatok, hierarchikus események
 - Korreláció
 - „Forward chaining”
- SQL-szerű query nyelvek
 - Pl. EPL: Event Processing Language
 - Feldolgozási folyamatba láncolható lépések
- Elosztott adatforrások
 - Adatbázisok, beérkező kérések, megfigyelt események, stb.
- Skálázhatóság
 - Cloud környezet

CEP alkalmazási területek

- Üzleti alkalmazások
 - Tőzsde, befektetések
 - „Treasury”
 - Kockázatkieértékelés
 - Hitelek árazása
 - Szállítmánykövetés
- „Business Activity Monitoring”
- Online visszaélések felderítése/megelőzése
 - Gyanús tranzakciók ellenőrzése
 - Fogadási adatok elemzése (pl. UEFA)
- Nagy IT rendszerek üzemeltetése
 - Komplex támadások felderítése
 - Metrika kiértékelés
- Biztonságtechnika
 - Pl. dDOS ellen
- <http://www.complexevents.com/>

Események szemantikája

■ Drools:

	Point-Point	Point-Interval	Interval-Interval
A before B			
A meets B			
A overlaps B			
A finishes B			
A includes B			
A starts B			
A coincides B			

Alapok:

○ Allen-féle intervallum logika, 1983...

```

rule "reasoning on events over time"
when
  $a : A( )
  $b : B( this after[-2,2] $a )
  $c : C( this after[-3,4] $a )
  $d : D( this after[1,2] $b, this after[2,3] $c )
  not E( this after[1,10] $d )
then
  // do something
end
    
```

CEP eszközök

- Számptalan megoldás
 - Esper
 - Drools Fusion
 - IBM InfoSphereStreams (System S), WebSphere Decision Server
 - OpenESB - Intelligent Event Processor
 - Apache Hadoop + ráépülő projektek
 - TIBCO CEP
 - Microsoft StreamInsight
- Döntési szempontok
 - Eseményfeldolgozási logika
 - Áteresztőképeség
 - Elvárt válaszidő („low latency”)

Eseményfeldolgozás lépései

- Előkészítés
 - Események azonosítása („Mi honnan jön?”)
 - Események kiválasztása/szűrése
 - Események kiegészítése
 - Aggregálás
- Elemzés
 - Események „osztályozása” (rating, scoring, classification)
 - Elemzési minták (pl. elnyomás, topológia alapú függőségek figyelembevétele)
 - Események → komponens állapot
- Feldolgozás
 - Továbbítás
 - Előrejelzés
 - Esemény alapú tanulás

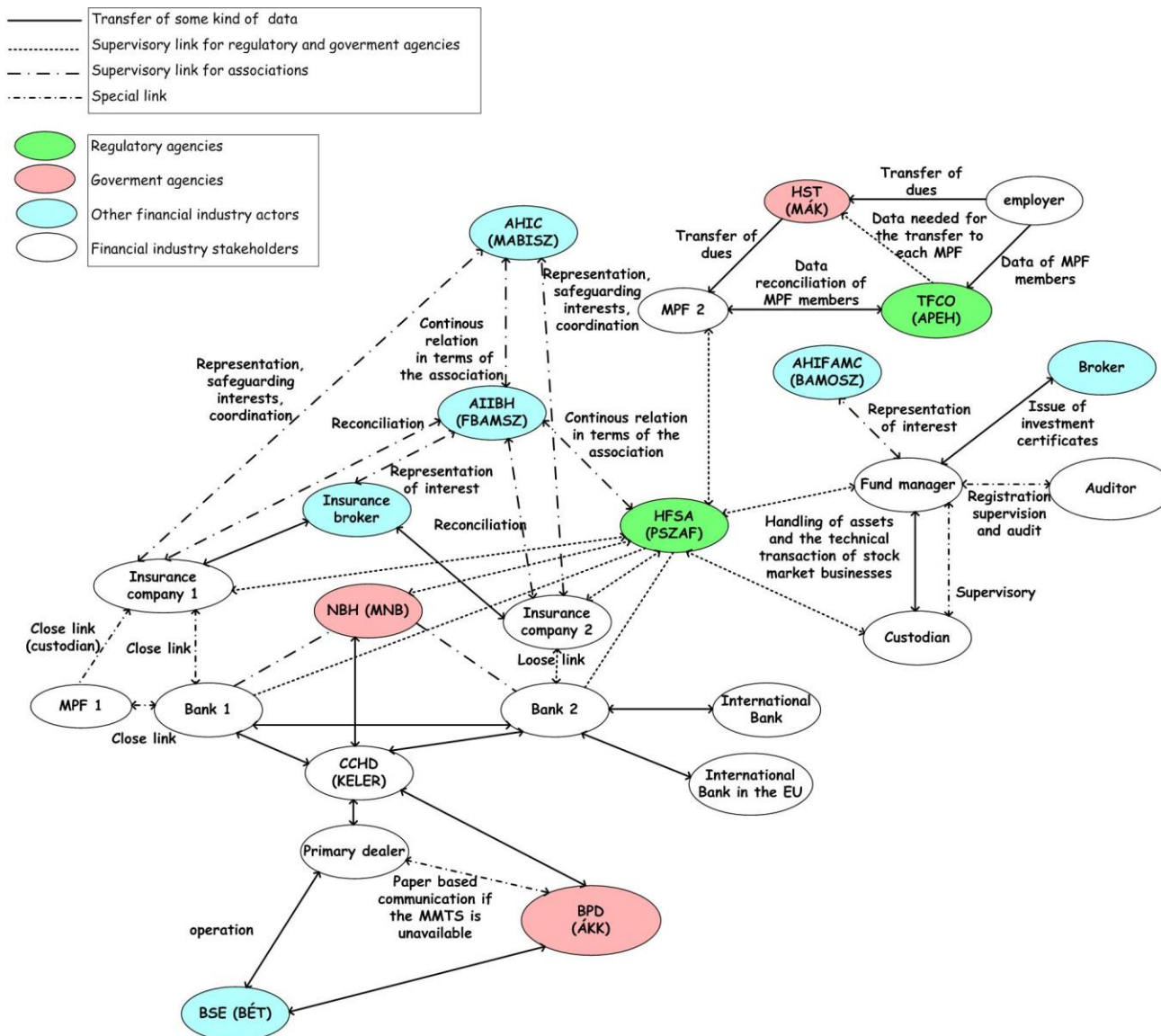
Esettanulmány: CoMiFin

Szolgáltatásalapú rendszerek, modellvezérelt fejlesztés,
komplex eseményfeldolgozás,...

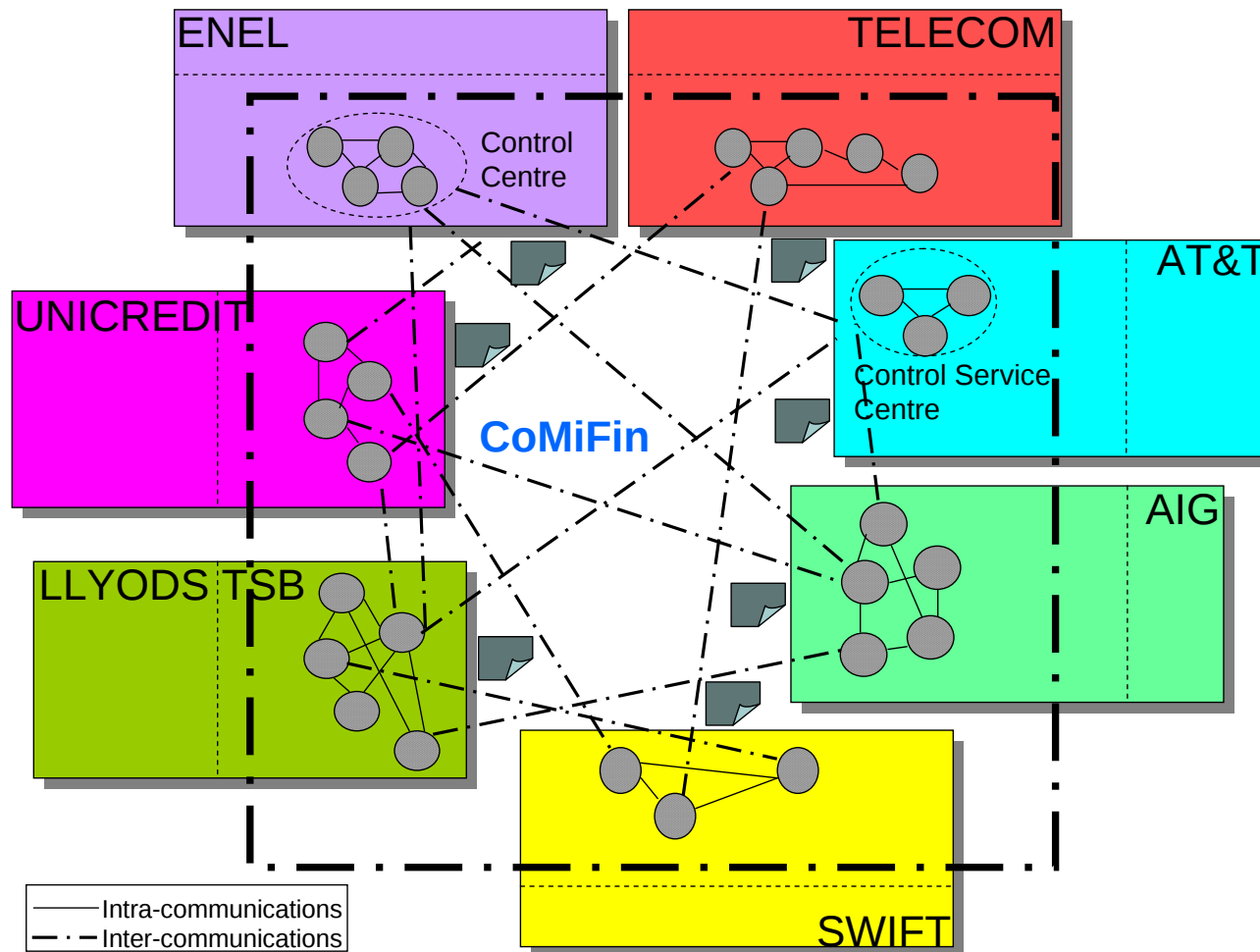
Esettanulmány: CoMiFin

- „Communication Middleware for Financial Infrastructures”
- Motiváció
 - Banki rendszerek egyre erősebben függenek külső szolgáltatóktól
 - Támadások egyre kifinomultabbak
 - Kritikus infrastruktúrák (pl. mobilhálózat, áramellátás, Internet) elleni komplex támadások kivédése
 - Hagyományos kommunikáció lassú (példa: 8 nap egy eset lezárása)
- Cél
 - Scheme to set up and manage a secure environment (software, hardware, monitoring tools, etc.) for information exchange and analysis
- Tanszéki spin-off (OptXware) vezette a demonstrátor fejlesztését

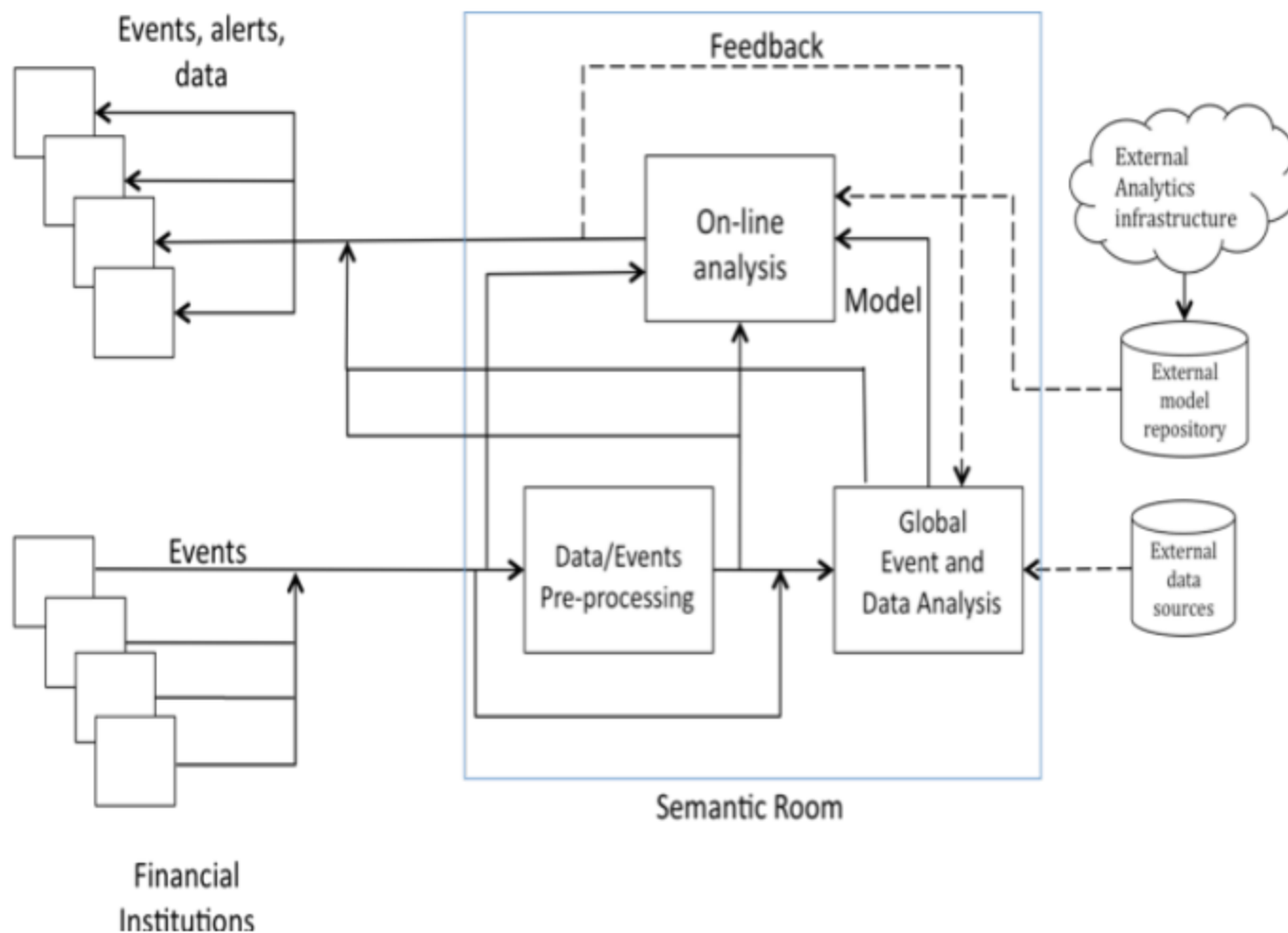
Példa: magyar infrastruktúra

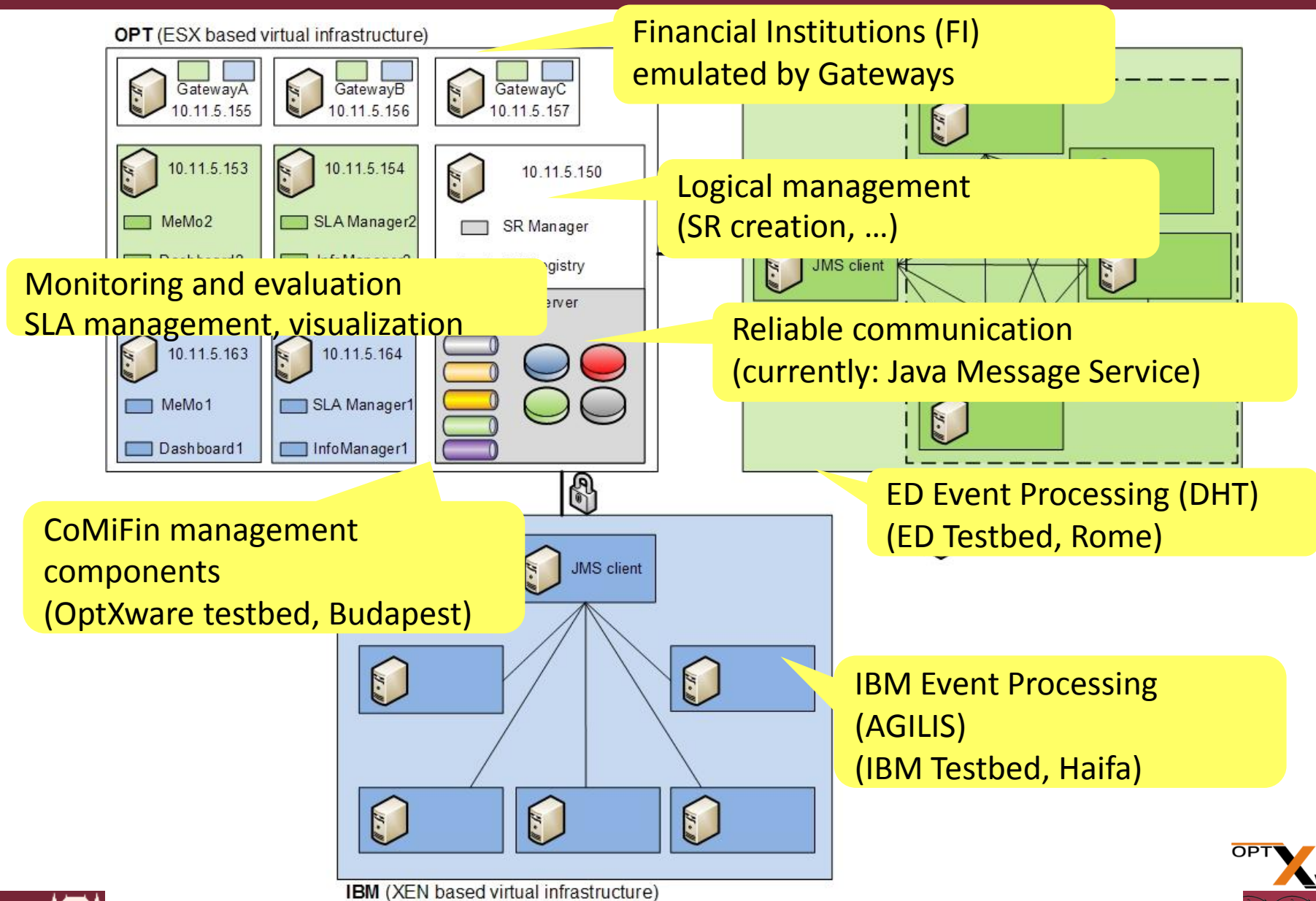
Logikai architektúra

Online adatfeldolgozás (CEP)

Architektúra

Eredmények megjelenítése

JBoss Portal 2.7.2-GA - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help

http://10.11.5.153:8080/portal/auth/portal/Dashboard/6_AlertList

Most Visited Getting Started Latest Headlines

Popup blocker detected

JBoss Portal 2.7.2-GA

Alert details (time, source, target, etc.)

Logged in as sr_manager

Dashboard | Copy to my dashboard | Logout

Home 5_SR_Manager_Page 6_AlertList

AlertList

Date	Origin	Participating FIs	Type	Description	Affected Services	Suspicious FIs	Priority
2010-07-01 10:07:43.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service15	1X.16X.XX.X89	-0.1799294
2010-07-01 10:07:43.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service15	13X.X5X.XX.X5	-0.181737
2010-07-01 10:07:37.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service12	6X.8X.X0X.X	-0.1778012
2010-07-01 10:07:37.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar			Service4	17X.XX.X3X.X29	-0.1718082
2010-07-01 10:07:32.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar			Service8	20X.XX.X4X.X5	-0.1802342
2010-07-01 10:07:31.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service8	21X.XX.XX.X79	-0.175243
2010-07-01 10:07:27.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service11	19X.X1X.X0X.X05	-0.183489
2010-07-01 10:07:27.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service11	10X.X2X.X1X.X02	-0.1774248
2010-07-01 10:07:26.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service10	6X.13X.X2X.X73	-0.1799292
2010-07-01 10:07:26.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected			-0.182237
2010-07-01 10:07:09.0	DHT Analytics	Bank of Noldor	ALERTMitM	Statistical anomaly detected			-0.18592
2010-07-01 10:07:08.0	DHT Analytics	Bank of Noldor	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service11	19X.X1X.X0X.X05	-0.1923068
2010-07-01 10:07:08.0	DHT Analytics	Bank of Noldor	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service10	6X.13X.X2X.X73	-0.1886134
2010-07-01 10:07:08.0	DHT Analytics	Bank of Noldor	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service10	9X.16X.X5X.X24	-0.1909274
2010-07-01 10:07:06.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service8	19X.XX.XX.X79	-0.1778006
2010-07-01 10:07:05.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar	ALERTMitM	Statistical anomaly detected	Service14	8X.20X.X4X.X6	-0.1798036
2010-07-01 10:07:05.0	DHT Analytics	Bank of Vanyar		Statistical anomaly detected			-0.1798036

Service effected

Score on the alert

Done

Collaborative Financial Infrastructure Protection: Tools, Abstractions, and Middleware
Springer, 2012.

Esettanulmány: IT infrastruktúra események monitorozása

Dávid István, Gönczy László

Modellalapú fejlesztési módszer komplex események
feldolgozásához (European Dependable Computing
Conference 2012, Mesterpróba 2012)

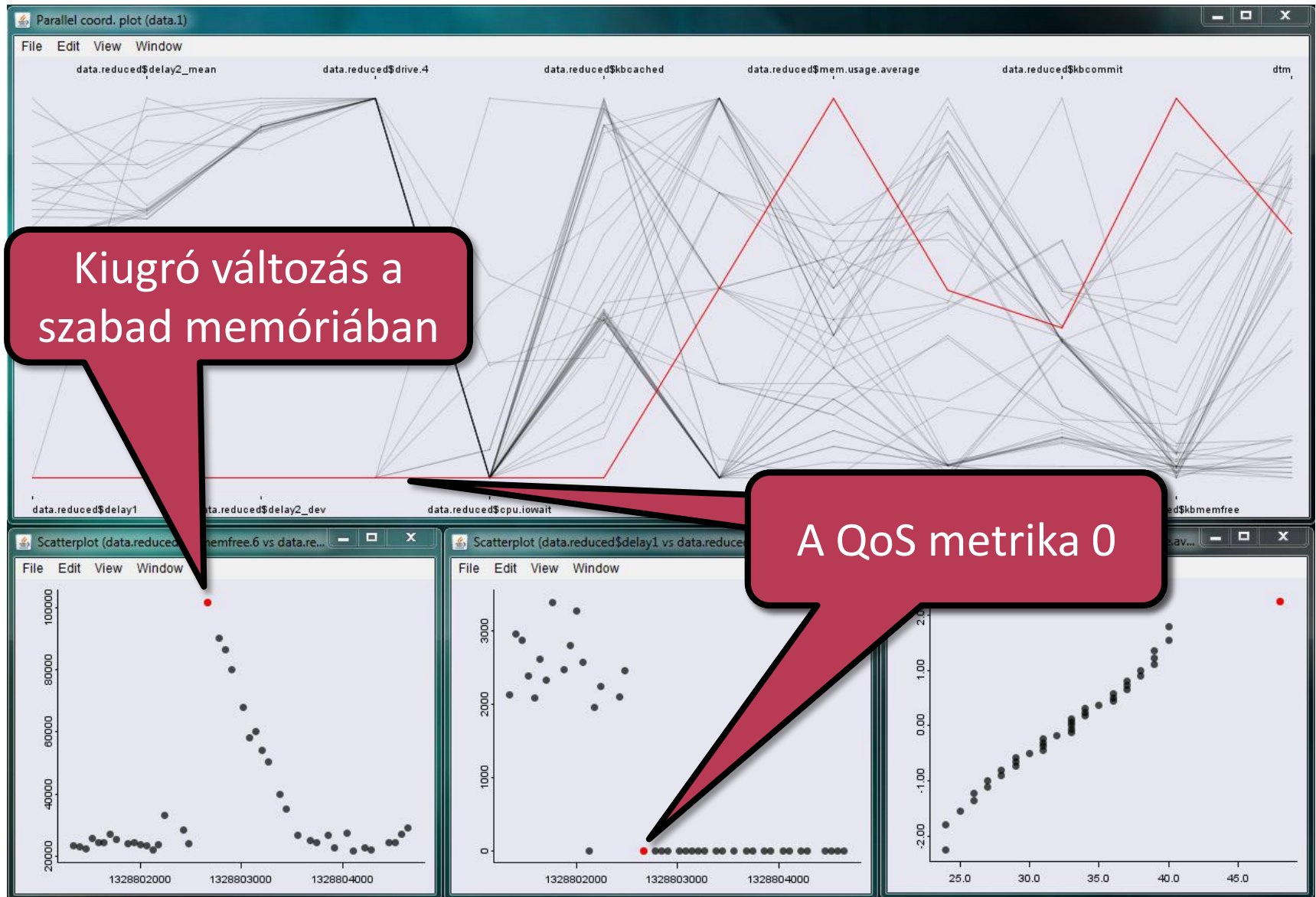
Esettanulmány

- BigBlueButton
- Többféle mért attribútum
 - CPU terheltség, rendelkezésre álló memória, cache...
 - QoS metrikák: az audiovizuális adat késleltetése
- A rendszer túlterheltségének karakterisztikája:
 - A mért késleltetés 0 (definíció szerint)
 - Hirtelen növekedés a szabad memóriában
 - Fail-silent működés
- A cél:
 - Detektáljuk a túlterhelést és konfiguráljuk újra a rendszert
- Az **eseményfolyam** ebben az esetben: Az infrastruktúra elemek metrikáinak folyamatosan mért értékei

*Imre Kocsis, András Pataricza, Zoltán Micskei, István Szombath, András Kövi & Zolt Kocsis
Cloud Based Analytics for Cloud Based Applications, ICA CON 2012.*

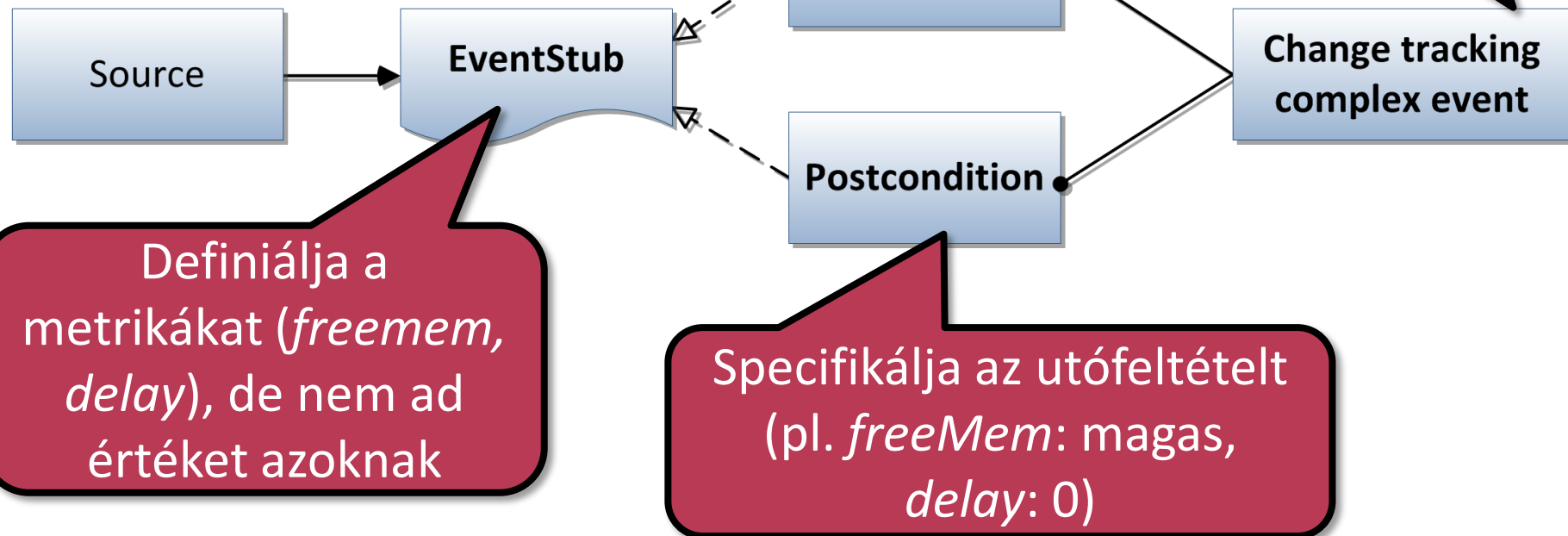
Túlterhelés vizuálisan ábrázolva

A modellezés áttekintése

- *Change tracking* tervezési minta

Specifikálja az előfeltételt
(pl. *freeMem*: nem magas,
delay: nem 0)

Esettanulmány: valós idejű gesztusfelismerés

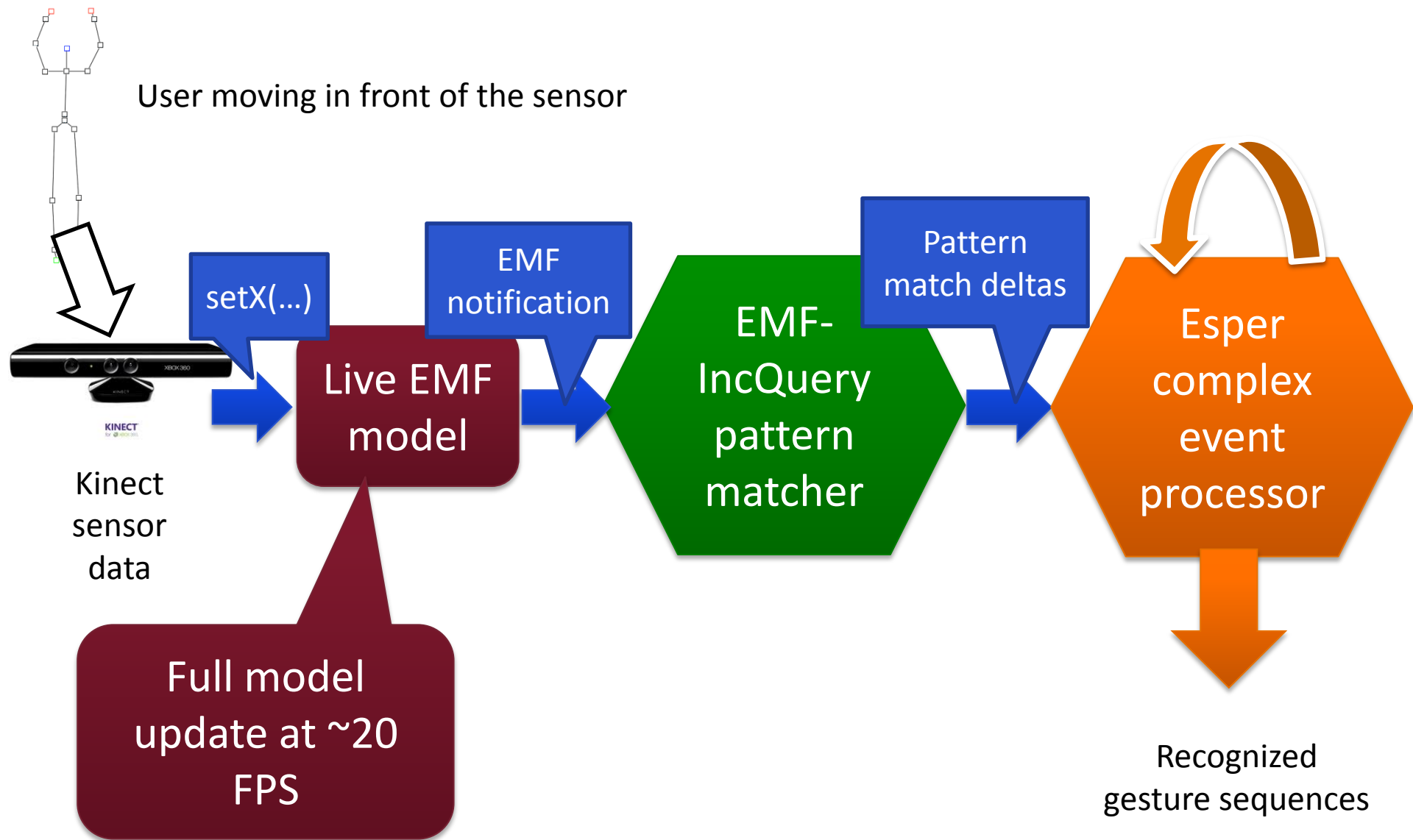
“Standing Queries”

Realtime gesture recognition with Eclipse technologies

Dávid István, Ráth István

EclipseCon Europe 2012

Overview

Overview

Event Pattern YMCA

```
SELECT * FROM pattern[
  every(('Y') ->
    ('M') ->
    ('C') ->
    ('A'))
  WHERE timer:within(10 sec))]
```

Super
complex
event
processor

Recognized
gesture sequences

User moving in front of the

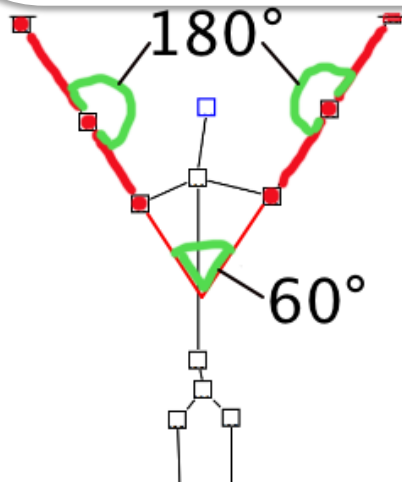
setX(...)

not

Live EMF
model

Kinect
sensor
data

Full model
update at ~20
FPS

Overview

The screenshot displays a software application window with a menu bar (File, Edit, Navigate, Search, Project, Run, File, Window, Help) and a toolbar. The main content area shows a sequence of gestures in red text: `[Y][M][M][C][C][M][A][ YMCA ]`. Below this, the text `Y;Y;Y;M;M;C;C;M;A;` is displayed. A green callout box points to this text with the label "Pattern matcher output". To the right, another green callout box points to the same text with the label "CEP output". Below the text, there are two diagrams. The left diagram, titled "Human Diagram", shows a skeletal structure of a person with red and black squares at joint positions. A green callout box points to this diagram with the label "GEF3D-based visualization". The right diagram shows a similar skeletal structure but with a different arrangement of red and black squares, representing recognized gesture sequences. The bottom left corner of the window has a watermark for "Screencast-O-Matic.com".

File Edit Navigate Search Project Run File Window Help

Quick Access Resource

`[Y][M][M][C][C][M][A][ YMCA ]`

`Y;Y;Y;M;M;C;C;M;A;`

CEP output

Pattern matcher output

Human Diagram

GEF3D-based visualization

Screencast-O-Matic.com

FPS

Recognized
gesture sequences